משרד הכלכלה והתעשייה

מסמך הבהרה – הטמעת שינויים בצו ייבוא חופשי התשע"ד-2014

משרד הכלכלה והתעשייה
בניין ג'נרי, רחוב בנק ישראל 5, קריית הממשלה, ת"ד 3166, ירושלים 9103101

<u>רקע</u>

צו ייבוא חופשי התשע"ד-2014 ותיקוניו לאורך השנים (להלן – "הצו"), מבקש לשקף את מכלול ההוראות האסדרתיות של המשרדים השונים בייבוא טובין למדינת ישראל. כל מאסדר הקובע אסדרה בייבוא טובין לישראל בתחומי אחריותו, נדרש לשקף את הדרישות והתנאים לייבוא הטובין האמורים באסדרה ייעודית[1] וכן בצו.

הצו נועד להוות כלי לאכיפת דיני היבוא בידי היבואנים והמכס. הצו כולל שורה ארוכה של פריטי מכס אשר חייבים ברישיון או אישור יבוא בעת כניסתם לישראל, תוך פירוט של הרשות המוסמכת אשר נותנת את הרישיון או האישור הנדרש.

את השינויים המובאים בטיוטת הצו ניתן לחלק למספר קבוצות:

א. הטמעת שינויים שבוצעו בחקיקה/הנחיות רגולטוריות – לאורך השנים בוצעו תיקוני חקיקה (ראשית ומשנית) וכן שינויים בהנחיות רגולטוריות שאינן חקיקה. שינויים אלו בוצעו למשל כחלק מרפורמות מבניות בשוק במסגרת חוקי ההסדרים (דוגמת החלטת ממשלה 243 מיום 1.8.2021), כחלק מתכנית החומש להפחתת נטל רגולטורי, וכן מיוזמות של המשרדים השונים לבצע רפורמות בייבוא טובין לישראל (דוגמת רפורמת שמיים פתוחים של משרד הכלכלה והתעשייה);

ב. שינוי תחומי אחריות של גורמים ממשלתיים – העברת אחריות לניהול התהליך של קבלת אישור/היתר/רישיון אסדרתי מגורם ממשלתי אחד לגורם ממשלתי אחר **<u>ללא שינוי בתהליך עצמו</u>**;

ג. הבהרות לעניין חלות האסדרה על טובין מסוימים – האמור בשינויי נוסח נדרשים שעלו לאורך זמן דוגמת פניות יבואנים, ועוד. בהתאם לכך, עולה צורך לחדד ולהבהיר על אילו טובין חלה האסדרה ועל אילו לא (למשל, טובין שעונים למאפיינים מסוימים יהיו חייבים לעמוד בדרישות האסדרה, וטובין שאינם עונים למאפיינים אלו, מוחרגים מחלות האסדרה);

ד. שינויים בתקינה הרשמית (לעניין אסדרה של משרד הכלכלה והתעשייה בלבד) – ובכלל זה הכרזת רשמיות והסרת רשמיות מתקנים, החלפת תקנים ישנים בתקנים חדשים, שינויים בהגדרת חלות התקן אשר משפיע על סוגי הטובין שחייבים לעמוד בדרישות תקינה רשמית, וכדומה;

לאחר התייעצות עם רשות האסדרה הובהר, שכאשר מבקשים לעגן בצו אסדרה שנקבעה כבר בחקיקה קיימת, וניתנת לאכיפה מכוח אותה חקיקה – אזי אין מדובר באסדרה אשר מחויבת בדו"ח הערכת השפעות אסדרה מכוח חוק עקרונות האסדרה, תשפ"ב–2021 והחלטות הממשלה הרלוונטיות. אולם,

[1] אסדרה שהיא באחריות ובסמכות המאסדר דוגמת חקיקה ראשית/משנית, הנחיות אסדרתיות וכדומה, העונות לאמור בחוק עקרונות האסדרה.

כאשר מדובר בתיקון לצו שאינו מעגן חקיקה קיימת או שנותן כלי אכיפה מקום שהם אינם קיימים ללא עיגונם בצו, יש צורך בדו"ח הערכת השפעות אסדרה.

בהתאם לכך, מסמך זה כולל את דברי ההסבר לשינויים המרכזיים שבוצעו בטיוטת הצו, כמפורט להלן:

משרד הכלכלה והתעשייה

השינויים הנדרשים בצו נחלקים ל-2 קבוצות עיקריות:

א. שינויים הנובעים מתיקונים בפקודת היבוא והיצוא, (מס' 6), התשפ"ד-2024 ("רפורמת שמיים פתוחים") - בתיקון האמור נקבע, בין היתר, כי טובין המצויים בקבוצות יבוא 2 ו–3 בהתאם להוראות צו היבוא והיצוא (קבוצות יבוא), התשפ"ב–2022, לא יהיו חייבים בהצגת אישור עמידה בתקן כתנאי לכניסתם לישראל.
זאת, למעט כאשר מדובר ביבואן מפר אמון, יבואן שלא הציג תיק מוצר לדרישת הממונה במסגרת מערך הפיקוח והבקרה במכס, או כאשר יבואן ביקש להציג אישור אף שאינו מחויב בכך.
בהתאם לכך, מוצע לתקן בסעיף ההגדרות את ההגדרה "אישור ת"ר", אשר תפרט מי הם היבואנים החייבים מכוח הדין בהצגת אישור עמידה בדרישות הממונה, וכן להוסיף את ההגדרה "הצהרת ת"ר", אשר נוגעת למקרים בהם די בסימון במסגרת הצהרת היבוא כי הטובין חייבים באישור עמידה בתקן. כמו כן, בטור ג' בתוספת השנייה לצו, לצד כל התקנים הכלולים בקבוצות יבוא 2 ו–3, תקבע האפשרות להסתפק בהצהרת ת"ר במקום אישור ת"ר.

ב. שינויים בתקינה הרשמית - בנוסף לתיקונים הנובעים מהרפורמה, חלו שינויים גם בתקינה הרשמית אשר מחייבים עדכון הצו בהתאם.
במסגרת זו הוכרזה רשמיות על תקנים חדשים, הוסרה רשמיות מתקנים קיימים, וכן הוחלפו תקנים רשמיים ישנים בתקנים חדשים ומעודכנים. כמו כן, נדרש תיקון של טעויות במקרים בהם נקבעה חובת עמידה בדרישות תקינה רשמית על אף שטובין מסוימים אינם בחלות התקנים הרשמיים, ולהיפך, תוקנו טעויות במקרים בהם הטובין הוחרגו בטעות מחלות התקינה הרשמית.

משרד התחבורה

חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, תשע"ו – 2016 (להלן – "חוק רישוי שירותים"), מאגד בתוכו – בין היתר - את הדינים החלים על יבוא כלי רכב למדינת ישראל. לאור האמור, מוצע להחליף את סעיף 4 לצו, אשר פרט חוקים שונים אשר היה ניתן לייבא רכב לפיהם, בקביעה כללית לפיה ניתן לייבא רכב לישראל רק בהתאם להוראות חוק רישוי שירותים.
חוק רישוי שירותים וצו רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב (ייצור מוצרי תעבורה, ייבואם והסחר בהם), תשע"ח – 2018 (להלן – "צו רישוי שירותים") שהותקן מכוחו, קבעו מדיניות חדשה בכל הנוגע

ליבוא מוצרי תעבורה לישראל. הם מפרטים את אחריות היבואנים, דרכי הטיפול בהליכי הייבוא של מוצרי תעבורה ותהליכי הפיקוח והבקרה, אשר מבוצעים על ידי משרד התחבורה והמעבדות המוסמכות לרכב מטעמו.
במסגרת זאת, בוטלו דרישות רישיון או אישור יבוא עבור מוצרי תעבורה רבים, שאין להם השלכות בטיחותיות, וזאת בדומה לדרך ההתנהלות המקובלת בעולם בנוגע למוצרי תעבורה. על מנת להתאים את הוראות צו יבוא חופשי לחקיקה הקיימת, ובמסגרת זאת לפטור מוצרי תעבורה שונים מהצגת אישורי יבוא בכניסה לישראל וכן להעביר את סמכות אישור היבוא במוצרים הרלוונטיים למעבדות מוסמכות לרכב, מוצע לקדם שורה של תיקונים המופיעים בדברי ההסבר המפורטים בצו.

יובהר שלעניין השינויים הנוגעים לרשות התעופה האזרחית, כלי רחיפה הוחרגו מהגדרת "כלי טיס" כבר בחוק הטיס מ-2011. לעניין טיסנים וכטב"ם קטן, רשות התעופה האזרחית מקדמת בימים אלו תקנות שעומדות לאישור וועדת הכלכלה, במסגרתה גם פורסם דוח הערכת השפעות אסדרה מפורט.

משרד התקשורת

בהתאם לפקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב – 1972 (להלן – "פקודת הטלגרף האלחוטי"), כל מכשיר אלחוטי וכל טובין שיש בו רכיב אלחוטי טעונים רשיון או אישור מתאים של משרד התקשורת לשם ייבואם, אלא אם שר התקשורת קבע פטור לעניין זה. כמו בן, ייבוא מסחרי של ציוד קצה קווי לרשתות תקשורת טעון אישור מתאים של המשרד ("אישור סוג"), לפי חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב – 1982.
בהתאם לכך, מוצע להכניס לצו מספר תיקונים שנועדו להתאים אותו לאסדרה הנוהגת בענף התקשורת, וכן לשינויים שנעשו לאחרונה – הן באסדרה לפי חוק התקשורת, הן באסדרה לפי פקודת הטלגרף האלחוטי, והן בהרחבה של רשימת המוצרים הפטורים מאישור. בהתאם לאמור, בוצעו שינויים בתוספת השנייה לצו, כמפורט בדברי ההסבר.

אגף רוקחות ואגף תמרוקים במשרד הבריאות

מוצרים לחיטוי של גוף האדם הם "תכשיר" כהגדרתו בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א–1981 מכיוון שמדובר במוצרים בעלי תכונות למניעה של מחלה באדם או בבעל חיים. לאור זאת, מאז ומעולם לא ניתן היה לשווק בישראל מוצר לחיטוי של גוף האדם בלי שנרשם בפנקס התכשירים המתנהל במשרד הבריאות לפי סעיף 47א לפקודה האמורה.

על מנת לעגן את הדרישה האמורה בצו, מוצע להוסיף לצד פרט המכס 38.08.900000, כי כאשר מדובר במחטאים לשימוש על גוף האדם הם ידרשו את אישור אגף רוקחות במשרד הבריאות.
בנוסף לכך, בעקבות שינוי ארגוני בתוך משרד הבריאות, מוצע לקבוע כי בפרטי מכס מסוימים המפורטים בדברי ההסבר, טובין המשמשים ליצור תרופות ידרשו את אישור אגף רוקחות וטובין המשמשים ליצור תמרוקים ידרשו את אישור אגף תמרוקים. יודגש כי אין מדובר ביצירת רגולציה חדשה אלא רק בשינוי של הרשות המוסמכת למתן רישיון יבוא לטובין מסוימים.

משרד האנרגיה

במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו–2022), תשפ"ב–2021, תוקן חוק מקורות אנרגיה, תש"ן–1989 (להלן – "חוק מקורות אנרגיה"), כך שניתן יהיה לייבא מכשירים חשמליים לישראל בהתבסס על עמידה בדרישות חוקיות היבוא האירופיות.

תיקון זה נכנס לתוקף ביום 1.9.2022, והחל מתאריך זה, ניתן לקבל את אישור משרד האנרגיה ליבוא מכשירים חשמליים לישראל על בסיס הצהרת היבואן המבוססת על עמידה בחוקיות הייבוא האירופאית, או לאחר בדיקת מעבדה, בהתאם לדרישות אלו. לחלופין, ניתן לקבל את אישור משרד האנרגיה גם על בסיס עמידה בדרישות תקנות מקורות אנרגיה הרלוונטיות לכל מוצר, עד למועד ביטולן. על מנת ליישם את הוראות התיקון האמור, ביום 25.6.2023 פרסם שר האנרגיה והתשתיות ברשומות את ביטולן של מספר תקנות (כמפורט בדברי ההסבר לצו).

מועד כניסת הביטול לתוקף, לעניין יצרן או יבואן, היה ביום 25.7.23 (ולעניין מזגנים ביום 25.6.24); לעניין מוכר או משווק, הביטול יכנס לתוקף ביום 25.6.24 (ולעניין מזגנים ביום 25.6.25). בחלוף מועדים אלה, ניתן יהיה לקבל אישור משרד האנרגיה ליבוא, מכירה או שיווק של מכשירים אלה רק אם הם עומדים בדרישות חוקיות היבוא האירופאיות.

על מנת ליישם באופן מלא את התיקון האמור בחוק מקורות אנרגיה, מוצע התיקון המצורף. בהתאם לתיקון זה, יבוא מכשירים חשמליים המפורטים בתוספת השלישית לחוק מקורות אנרגיה יותנה בהצגת אישור ממשרד האנרגיה על עמידת הטובין בהוראות סעיף 3ג לחוק מקורות אנרגיה, כאשר דרישה זו תחליף, בין היתר, את המקרים בהם נדרש עד היום אישור מכון התקנים בהתאם לתקנות מקורות אנרגיה, ואת המקרים בהן הדרישות הרלוונטיות נכללו בהוראות התקן הרשמי לעניין בטיחות שחל על הטובין, וזאת לצד המקרים בהם גם כיום נדרש אישור משרד האנרגיה. יוער כי בחלק מהמקרים, כתוצאה מהטמעת התיקון בחוק מקורות אנרגיה, יידרשו היבואנים להציג אישורים נוספים על אלה אותם הם נדרשים להציג כיום.